

Riktlinjer för mottagande av ensamkommande barn och unga i Vansbro kommun

Dokumentnamn Riktlinjer för mottagande av ensamkommande barn och unga i Vansbro kommun	Antagen 2018-04-24 § 76	Beslutsinstans Kommunstyrelsen	
Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2018/246	Ersätter KS 2017/770 #7	Gäller från och med 2018-04-24

Dokumentets syfte

Riktlinjernas syfte är att vara en vägledning för handläggare inom barn och unga, kommunstyrelsens utskott omsorg, HVB/Stödboende utförare samt skolverksamheten.

Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes lagstadgade rätt att få en individuell prövning av sin ansökan. Riktlinjerna är därför vägledande och gäller aldrig utan undantag.

Riktlinjerna grundar sig på för verksamheterna gällande författningsbestämmelser i socialtjänstlagen, förvaltningslagen, lag om mottagande av asylsökande m.fl. författningar.

Dokumentet gäller för

Riktlinjerna avser ensamkommande barn och unga utan medföljande förälder eller annan vårdnadshavare.

Kommunens ansvar för ensamkommande barn

Kommunen har det yttersta ansvaret för att vuxna, barn och ungdomar som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Även ensamkommande barn ska kunna få del av de stödinsatser som socialtjänsten kan erbjuda samt ha samma möjlighet till skolgång som andra barn i Sverige. Meningen är att samma regler ska gälla för samtliga barn som vistas i Sverige.

Socialtjänsten ska utreda de ensamkommande barnens behov av stöd, placeringsform och andra insatser. Ensamkommande barns behov ska utredas, och insatser ska följas upp, som för andra barn. Socialnämnden har i vissa fall möjlighet att få ersättning från Migrationsverket för insatser upp till 21 år.

Socialtjänsten har ansvar för att ansöka om särskilt förordnad vårdnadshavare när barnet fått uppehållstillstånd.

Socialtjänsten har ansvar för att se till att barnet får en skolgång. Alla barn i Sverige, även ensamkommande, har rätt att gå i skolan.

Grundläggande principer

Kommunstyrelsens insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med henne eller honom. Brukarinflytandet och barnperspektivet ska betonas, vilket innebär att det är viktigt att den enskilde ges möjlighet att framföra sina synpunkter på innehållet i erhållna insatser.

De barn och unga som kommer till kommunen är en tillgång för framtiden om de bestämmer sig för att stanna i eller återvända till Vansbro. Kommunens agerande gentemot de ensamkommande barnen ska i allt präglas av detta.

Dokumentnamn Riktlinjer för mottagande av ensamkommande barn och unga i Vansbro kommun		Antagen 2018-04-24 § 76	Beslutsinstans Kommunstyrelsen
Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2018/246	Ersätter KS 2017/770 #7	Gäller från och med 2018-04-24

Placeringsformer

För barn och unga som inte fyllt 18 år finns följande placeringsalternativ:

- Familjehem (inklusive privat placeringar)
- Jourhem
- HVB (inklusive de särskilda ungdomshemmen enligt 12 § första stycket LVU)
- Stödboende

Familjehem

Ett familjehem är ett enskilt hem som på uppdrag av kommunstyrelsen tar emot ett barn eller en ungdom för stadigvarande vård och fostran och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt.

Barnen kan också bo i familjehem. Ibland är familjehemmet hos en släkting eller närstående.

Privat placering avser sådana fall då inte annan medverkan från kommunstyrelsen behövs än att nämnden försäkras sig om att förhållandena är tillfredsställande i det hem där barnet ska bo. Barn som placeras privat bedöms inte ha något vårdbehov, varför ersättning inte utgår från kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen tar ställning till om boendet är lämpligt för barnet.

Barn under 15 år ska företrädesvis placeras i familjehem. Företrädesvis ska barnen placeras i familjehem i Vansbro kommun.

Jourhem

Jourhem är en placeringsform liknande familjehem men för barn och ungdomar som behöver placeras akut. Under tiden barnet bor i jourhemmet ska socialtjänsten utreda omständigheterna för att se vad som är bäst för barnet i det långa loppet.

Företrädesvis ska barnen placeras i jourhem i Vansbro kommun.

HVB, hem för vård eller boende

HVB är ett hem inom socialtjänsten som tillhandahåller vård eller behandling i förening med ett boende. Med vård avses omvårdnad, stöd eller fostran. Ett HVB kan också tillhandahålla behandling, det vill säga särskilda åtgärder för en eller flera hos individen upptäckta problem som faller inom socialtjänstens kunskapsområde.

De barn eller unga som är i behov av och placering i hem för vård eller boende, HVB, verkställs genom platsköp från i första hand annan kommun och i andra hand privat utförare.

Stödboende

Stödboende är en placeringsform för barn och unga i åldern 16–20 år. Barn i åldern 16–17 år får tas emot i ett stödboende endast om det finns särskilda skäl, 6 kap. 1 § SoL. Barn och unga i åldern 16-20 år som bedöms kunna bo i ett eget boende med anpassat stöd, och som inte har behov av sådana vård- och behandlingsinsatser som motiverar en placering i HVB, ska kunna placeras i ett stödboende.

Dokumentnamn Riktlinjer för mottagande av ensamkommande barn och unga i Vansbro kommun		Antagen 2018-04-24 § 76	Beslutsinstans Kommunstyrelsen
Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2018/246	Ersätter KS 2017/770 #7	Gäller från och med 2018-04-24

Stödboende är avsett för barn och unga som är bättre socialt fungerande och endast har ett mindre vårdbehov. De är också så pass mogna och självständiga att familjehemsplacering inte bedöms lämplig. (Prop. s. 36 f.) Stödboende kan även fungera som utslussning.

Stödboende är en boendeform som ska erbjudas i Vansbro kommun.

Barn och unga som avviker

Om ett ensamkommande barn avviker ska polisanmälan göras av den som upptäcker att barnet är borta. Det viktigt att alla berörda runt barnet såsom socialtjänsten, skolan och Migrationsverket omgående får kännedom om att ett barn avvikit. Om barnet inte återfinns inom två veckor kan nämnden avsluta barnets ärende. En bedömning görs från fall till fall.

Asylsökande ensamkommande unga som fyller 18 år kan ges möjlighet att bo kvar i kommunen

Kommunstyrelsen i Vansbro kommun har en målsättning att ge asylsökande unga som fyller 18 år möjligheten att bo kvar i kommunen. Målgruppen är ensamkommande barn som har påbörjat vård enligt Socialtjänstlagen innan de fyllde 18 år. Ansökan om fortsatt vård alternativt andra insatser ska då utredas och bedömas i varje enskilt fall. En förutsättning för att insatser ska beviljas är att den unge studerar, arbetar eller deltar i en sysselsättning som t.ex. praktik som kan antas leda till arbete. Bedömning av behov av vård enligt LVU eller LVU-liknande förhållanden görs som tidigare.

Ansökan om fortsatt vård eller boende då den asylsökande har fyllt 18 år

Staten har ansvaret för vuxna asylsökande. Ensamkommande asylsökande som fyller 18 år är att se som vuxna asylsökande. Kommunen får inte ge bistånd enligt kap 4 § 1 SoL för sådana förmåner som kan ges enligt lagen om mottagande av asylsökande (LMA). Asylsökande har rätt till logi enligt LMA. Kommunen får därför inte ge bistånd till boende eller bostadskostnader med stöd av kap 4 § 1 SoL då behovet tillgodoses av annan huvudman.

Individ- och familjeomsorgen handlägger ansökan. Ansökan bedöms i första hand enligt kap 4 § 1 SoL.

Utredning inleds enligt kap 11 § 1 SoL och görs i form av barnutredning enligt barnets behov i centrum, BBIC.

Utredning görs och bedömning av om den unge uppfyller kraven på studier, arbete eller annan sysselsättning. I kravet ingår att den unge inte har någon ogiltig frånvaro. Bedömning av detta utgår från samma krav som ställs på gymnasieungdomar i ordinarie gymnasieprogram.

Enligt CSN:s riktlinjer gäller följande: Om eleven är borta ogiltigt under 4 tillfällen på en månad, och det omfattar cirka 5 timmar totalt kan CSN dra in studiemedlet. Den unge ska även ha uppnått godtagbara resultat med sina studier d.v.s. varit aktiv i sina studier.

Samma krav gällande närvaro och aktivitet i sysselsättningen ställs på de unga som har arbete eller annan sysselsättning.

Dokumentnamn Riktlinjer för mottagande av ensamkommande barn och unga i Vansbro kommun		Antagen 2018-04-24 § 76	Beslutsinstans Kommunstyrelsen
Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2018/246	Ersätter KS 2017/770 #7	Gäller från och med 2018-04-24

Om bedömningen resulterar i att den unge inte uppfyller kraven för studier, arbete eller annan sysselsättning får den unge avslag enligt kap 4 § 1 SoL med motiveringen att behovet tillgodoses av annan huvudman. Beslutet är överklagningsbart.

Delegat: Kommunstyrelsens utskott omsorg och vid brådskande fall kommunstyrelsens ordförande.

Om bedömningen resulterar i att den unge uppfyller kraven för studier, arbete eller annan sysselsättning får den unge bifall enligt kap 4 § 2 SoL. Av beslutet ska det framkomma vilken typ av boende som beviljas: HVB-hem, Stödboende 16-20 år, familjehem eller lägenhet. Beslutet ska innefatta en omprövningsklausul.

Delegat: Kommunstyrelsens utskott omsorg och vid brådskande fall kommunstyrelsens ordförande.

[Uppföljning då asylsökande har fyllt 18 år och beviljats bistånd enligt 4 kap § 2 SoL till fortsatt boende i kommunen](#)

Individ- och familjeomsorgen ansvarar för uppföljningen av de unga vuxna som har beviljats boende i form av HVB-hem, Stödboende 16-20 år eller boende i form av lägenhet.

Uppföljning görs initialt efter en månad och därefter görs en individuell bedömning av hur ofta uppföljning behöver göras. När insatsen fungerar som planerat är behovet av tät uppföljning inte lika stort. Vid uppföljningen görs en bedömning av om den unge fortfarande uppfyller kraven på studier, arbete eller annan sysselsättning. I kravet ingår att den unge inte har någon ogiltig frånvaro.

Bedömning av detta utgår från samma krav som ställs på gymnasieungdomar i ordinarie gymnasieprogram. Enligt CSN:s riktlinjer gäller följande: Om eleven är borta ogiltigt under 4 tillfällen på en månad, och det omfattar cirka 5 timmar totalt kan CSN dra in studiemedlet. Den unge ska även ha uppnått godtagbara resultat med sina studier d.v.s. varit aktiv i sina studier.

Samma krav gällande närvaro och aktivitet i sysselsättningen ställs på de unga som har arbete eller annan sysselsättning.

Om den unge beviljas boende i form av lägenhet dokumenteras villkoren för boendet i ett s.k. socialt kontrakt. En uppföljning görs även av om den unge har uppfyllt villkoren i det sociala kontraktet.

Om bedömningen resulterar i att den unge inte uppfyller kraven på studier, arbete eller annan sysselsättning samt villkoren i det sociala kontraktet omprövas bifallet till avslag enligt kap 4 § 1 SoL med hänvisning till omprövningsklausulen. Den unge hänvisas till Migrationsverkets boende och bedömning görs att behovet tillgodoses av annan huvudman.

Delegat: Kommunstyrelsens utskott omsorg och vid brådskande fall kommunstyrelsens ordförande.

Dokumentnamn Riktlinjer för mottagande av ensamkommande barn och unga i Vansbro kommun		Antagen 2018-04-24 § 76	Beslutsinstans Kommunstyrelsen
Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2018/246	Ersätter KS 2017/770 #7	Gäller från och med 2018-04-24

Om bedömningen resulterar i att den unge uppfyller kraven på studier, arbete eller annan sysselsättning erhåller den unge fortsatt bistånd enligt kap 4 § 2 SoL enligt tidigare beslut.

Ekonomiskt stöd för asylsökande

De unga vuxnas försörjning under asylprocessen tillgodoses genom Migrationsverkets ersättning. De som har beviljats bistånd enligt kap 4 § 2 SoL avseende boende är inte berättigade till ekonomiskt bistånd enligt kap 4 § 1 SoL. Detta gäller oavsett vilken boendeform som har beviljats.

Migrationsverkets ansvar för logi

Migrationsverket har ett långtgående ansvar att ge ett anpassat boende utifrån de asylsökandes särskilda behov till exempel pga. psykisk ohälsa. Någon rätt till bistånd enligt 4 kap § 1 SoL finns normalt inte för unga asylsökande vuxna med särskilda behov. Denna uppfattning stöds av domar från kammarrätt.

Unga med mycket stort vårdbehov

De unga som vårdas enligt LVU och dem som uppfyller förutsättningar för vård enligt LVU men vårdas enligt SoL har ofta stora vårdbehov. Enligt SKL:s bedömning är vårdbehoven i dessa fall så omfattande att de inte inbegrips i Migrationsverkets ansvar för logi.

I de fall vårdbehoven uppfyller förutsättningarna för vård enligt § 3 LVU kan alltså vård ges med stöd av LVU eller 4 kap § 1 SoL. Kommunen får ersättning från staten för vårdkostnader.

LVU-liknande förhållanden = vårdbehoven uppfyller förutsättningarna för vård enligt 3 § LVU

De kriterier som ska beaktas är:

Påtaglig risk för skada

Det får inte vara fråga om något subjektivt antagande om att den unge löper risk att skadas. Det måste finnas konkreta omständigheter som talar för att risk föreligger.

Missbruk av beroendeframkallande medel

Med sådana medel menas alkohol, narkotika eller därmed jämställda preparat. Ett regelbundet bruk av sådana medel kan snart leda till en risk för den unges hälsa eller utveckling. Bruk av tung narkotika som exempelvis heroin liksom en längre tids missbruk, oavsett preparat, kan innebära att den unges hälsa och utveckling utsätts för påtaglig risk.

Brottslig verksamhet

Under beskrivningen faller inte rena bagatellförseelser och inte heller enstaka brott som inte är av allvarlig karaktär. Det är först vid en brottslighet som ger uttryck för en sådan bristande anpassning till samhällslivet att det kan sägas föreligga ett vårdbehov.

Socialt nedbrytande beteende

Med detta menas att den unge betar sig på ett sätt som avviker från samhällets grundläggande normer. Exempel på detta kan vara att den unge begår något eller några enstaka allvarliga

Dokumentnamn	Antagen	Beslutsinstans
Riktlinjer för mottagande av ensamkommande barn och unga i Vansbro kommun	2018-04-24 § 76	Kommunstyrelsen
Dokumenttyp	Diarienummer	Ersätter
Riktlinje	KS 2018/246	KS 2017/770 #7
		Gäller från och med
		2018-04-24

brott utan att man kan tala om brottslig verksamhet. Det kan vara att den unge vistas, mer än tillfälligt, i någon missbruksmiljö eller att den unge prostituerar sig.

Ett beteende eller agerande som är ett symptom på psykisk ohälsa uppfyller inte kriteriet socialt nedbrytande beteende med hänvisning till Regeringsrättens dom 2010-03-10, målnr. 8480-08.

För att ett visst beteende ska karakteriseras som ett socialt nedbrytande beteende i LVU:s mening bör det krävas att det inte framstår som ett uttryck för den psykiska ohälsan utan i princip kan iakttas hos någon utan ett sådant funktionshinder.

Migrationsverkets åldersuppskrivning

En del av de unga som fyller 18 år, och som kan bli aktuella för bedömning av om de har möjlighet att bo kvar i kommunen under asylprocessen för att avsluta pågående studier, blir uppskrivna i ålder av Migrationsverket innan Utskottet omsorgs beslut hinner fattas.

JO har klargjort att Migrationsverkets åldersbedömningar under deras beslutsprocess är beslut under handläggningstid som enligt 14 kap 3 § utlänningslagen (2005:716) inte är överklagningsbara. (JO 2013/14 s 361). Detta innebär att först när ett överklagbart beslut om uppehållstillstånd - där åldersuppskrivning ingår - har vunnit laga kraft får den nya åldersbedömningen en rättsverkan för andra myndigheter än Migrationsverket och därmed även för kommunen.

Socialtjänsten ska därför göra en egen bedömning (helt fristående från Migrationsverkets bedömning) om en ung person uppenbart är ett barn och därmed kan beviljas bistånd till insatser som exempelvis barnboende. Eller om personen uppenbart inte är ett barn och därmed inte ska beviljas bistånd till barnboende.

Målgruppen innefattar enligt utskottets beslut asylsökande ensamkommande unga som finns under socialtjänstens ansvar och som fyllt/fyller 18 år och som studerar, arbetar eller deltar i en sysselsättning såsom t.ex. praktik som kan antas leda till arbete.

De unga som skrivs upp i ålder så att de fyller 18 år tillhör målgruppen förutsatt att alla de andra kriterierna är uppfyllda.

Exempel: den unge har angett födelsedatum 2001-11-01 och skrivs upp i ålder med födelsedatum 1999-08-01. Den unge har därmed fyllt 18 år under 2017.

Man ska då i första hand ta ställning till om den unge uppenbart är ett barn d.v.s. under 18 år och därmed har rätt till bistånd enligt kap 4 § 1 SoL som ensamkommande barn.

Om man gör bedömningen att den unge är vuxen, d.v.s. att det verkar fullt rimligt att den unge fyllt 18 år så tillhör denne målgruppen asylsökande 18-åringar i enlighet med utskottets beslut. Man ska även ta ställning till om det är uppenbart att den åldersuppskrivne vuxne är betydligt äldre än 18 år som denne blivit uppskriven till. Om det är uppenbart att den enskilde är betydligt äldre än 18 år så tillhör denne inte målgruppen.

Dokumentnamn Riktlinjer för mottagande av ensamkommande barn och unga i Vansbro kommun		Antagen 2018-04-24 § 76	Beslutsinstans Kommunstyrelsen
Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2018/246	Ersätter KS 2017/770 #7	Gäller från och med 2018-04-24

De unga som skrivs upp till åldern 19 år och äldre tillhör inte den målgrupp kommunstyrelsen fattat beslut om och har därmed inte möjlighet till vård och behandling och övriga insatser från socialtjänsten enligt kap 4 § 2 SoL efter sin 18-årsdag.

Skola

Alla barn som söker asyl i Sverige har rätt att gå i skolan. Kommunen ansvarar för att ge asylsökande barn som bor inom kommunen möjlighet att gå i skolan på samma villkor som andra barn som bor i Sverige.

Barn som är asylsökande har ingen skolplikt men har rätt att gå i skola från och med höstterminen det år de fyller sex år. Asylsökande barn har rätt till förskola på samma villkor som alla andra barn i Sverige. Rätten till skolgång gäller också till gymnasiet och även om den asylsökande fyllt 18 år har han eller hon rätt att avsluta sin utbildning.

Barnet bör få börja senast en månad efter ankomsten till kommunen eller så snart det är lämpligt med hänsyn till barnets personliga förhållanden. Migrationsverket kan på föräldrarnas uppdrag informera kommunen om att en familj bor där.

Dokumentnamn Riktlinjer för mottagande av ensamkommande barn och unga i Vansbro kommun		Antagen 2018-04-24 § 76	Beslutsinstans Kommunstyrelsen
Dokumenttyp Riktlinje	Diarienummer KS 2018/246	Ersätter KS 2017/770 #7	Gäller från och med 2018-04-24